

egentlige Program fra den Miſtillsadsadreſſe, de Herrer havde bragt frem. Det var ikke nogen heldig Frugt af denne Adreſſe og viſtnok ingenlunde den, ſom flere af dem, der ſluttede ſig til Adreſſen, ventede. Jeg vilde ønske, at vor Adreſſe, naar den blev vedtagen, ret forſtaaet, maatte bære en ligesaa virkningsfuld Frugt; den vilde da tilviſe blive mere heldig, og veſignelsesrig. Det ærede Medlem for Storeheddinge (Scavenius) har efter min Opfattelse ganſke rigtig mærket det Hovedſagelige i Adreſſen, det albeles uomviſtelig Hovedſagelige deri, nemlig diſſe Ord, at det er det konſtitutionelle Monarkis nødvendige Krav, at Regjeringen er i Overenſtemmeſe med det af den almindelige Valgret udgaaede Thing. Vedtager man Adreſſen, ſaa har Thinget godkendt denne, efter det ærede Medlem kaldte Udtryk, ſtatsretlige Doktrin, og da har det paataget ſig den Pligt at hævde dette Principſ Gjemneførelſe og ikke vige tilbage for de Skridt, ſom dette Principſ Gjemneførelſe kræver; men det turde da vel ogſaa være ſandt, at i dette Princip indeholdes der ſaa meget Beſentligt og Betydningsfuldt for Frihedens Beſteſtelse og Virkeliggjørelſe her i Landet, at det vel er en Kamp værd. Hvorledes er Stillingen nemlig for Diebliftet? Det behøver ingen Udvikling, at vi indtil 1866 vare iſtand til at faae dette Princip ſlaaet faſt. Man havde ved Indſkrænkningen af Sunigrundloven ført Rigsdagen ned til — ſom man kaldte det — et ſtort Amtsraad, og man kunde ikke være noget Miniſterium af Henſyn til de ſværende Spørgſmaal med Henſyn til Forholdet til Udlandet, i hvilken Henſeende Stillingen var den, hvilket ſelv blandt Miniſteriets Benner erkjendes, at Danmarks Stilling blev værre og værre for hver udmærket ſkrevet Depeſche, der blev affendt. Men efter 1866 vilde det efter min Opfattelse have været det eneſte Rigtige, om man havde viſt tilbage paa Grundtanken i Sunigrundloven, ſom, hvis man ſkal tro ſelve Angriberne af denne Lov, ikke var bleven forandret i ſit Grundlag ved den Forandring, der foregik med Landſthinget, den Grundtanke nemlig, der udtrykkes i Begrebet: den parlamentariſke Regjering. Folkepartiet var imidlertid ikke dengang modent til at hævde dette Princip. Nogle Aar gif hen under mindre klare Forhold, men efterhaanden modnedes Spørgſmaalet mere og mere, og i de ſeneste Aar har det efter min Opfattelse været Nummer Et og Nummer Et og atter Nummer Et i Folkepartiets Program, at folkelig Selvſtyrelſe er det Førſte, er det, der bærer Spirekraften til en heldbringende og veſignelsesrig Udvikling af Friheden. Men imidlertid er Folkethinget ſunket ned til en Stilling, hvor man — og derom vidner navnlig Forhandlingerne i de ſenere Dage — ſynes at ville gjøre os til en blot raadgivende Forſamling, hvis Raad ikke agtes. Man har med den ſtørſte Freidighed og med en vis Glæde ikke blot ſet os konſtatere, men ſelv været med til at konſtatere, at der er

en beſemt Principforſkiel mellem Folkethinget og Regjeringen, og at dette kunde i Grunden være ligegyldigt. Men hvad betyder da dette? Det betyder ſaa meget, at man vil gjøre Landſthinget til Lyngdepunktet i vort konſtitutionelle Liv; man vil, at et dels ved direkte Udnævnelſer og dels ved Valg af en pro millo af Befolkningen udgaaet Thing ſkal ſættes i Stedet for det ved almindelige Valgret valgte Kammer; men er der noget mere Sønderbrydende end dette for det Princip, man havde for Die ved Grundlæggelsen af Forfatningen i 1849, eller er der en eneſte Udtaleſe fra Grundlovsſtriden i 1865—66, ſom vidner om, at det var den Betydning, Forfatningsſtriden ſkulde have? Nei, ærede Herrer! jeg gjentager: Dengang forſikkrede Alle, at det var kun for at ſikre ſig et ſtærkere modererende Element, der kunde holde noget mere igjen, at man ønskede det nuværende Landſthing, men ikke for at forandre Principet i vor Forfatning. Jeg ſkal ſamlø, nogle af de Indvendinger, der ere fremsatte i de ſenere Dage og i Dag mod Gjemneførelſen af det parlamentariſke System. Man har ſagt, at ved dette Principſ Gjemneførelſe vilde vi hævde Lallenes Magt, og at det var dertil, vi ſtøttede os. Jeg ſpørger: Hvad ſtøttede da de Herrer ſig til, ſom vare med til at grundlægge Forfatningen af 5te Juni? Var det ikke ogſaa til Lallenes Magt? Nei, det var til Aandens Magt, de ſtøttede ſig; de ſtolede dengang paa Folkeaadens Magt i Befolkningen, ſtolede paa, at den Sum, der kom ud af de gode Kræfters Samarbeiden, ſaaledes ſom diſſe Kræfter traadte frem i Rigsdagen i det folkevalgte Kammer, vilde viſe ſig veſignelsesrig for Folk og Land. Men det er jo ikke Andet, vi ſige. Det er Aanden i Forfatningen af 1849, at Regjeringen ſkal være i Overenſtemmeſe med det af den almindelige Valgret udgaaede Kammer; men hvorfor ſige da de Herrer, der i 1848 og 1849 mente, at det var Aandens Magt, der berettigede og forpligtede dem til at grundlægge Magten paa den almindelige Valgret —, hvorfor ſige de, naar vi havde Følgerne af dette Princip, at det er Lallenes Magt, vi ſtøtte os til? Denne Forſkiel i deres Betragtning kommer af, at de ere blevne 25 Aar ældre, medens vi Andre vel ogſaa ere blevne ældre, men have bevaret den ſamme Ungdomsglæde over Friheden og den ſamme Tillid til Befolkningen. Og tilviſe har Befolkningen heller ikke forſient Andet, thi dels har den aldrig miſbrugt ſin Frihed eller ſvigtet de Forhaabninger, der knyttedes til den ved Grundlæggelsen af Forfatningen af 1849, og desuden er den haabe i Oplyſning og i Fædrelandsſind gaaet frem i dette Tidrum af næſten en Menneſkealder. Men netop derfor ſtiller det ſig ogſaa mere grelt, at de Herrer i den Grad ere vegne tilbage, at de ſtaa paa det ſamme gamle bureaukratiſke Standpunkt, ſom de i ſin Tid ſøgte at fortrænge for at være med til at føre en ny